

mag. Andrej Bručan, dr. med.

Hacetova 5
1000 Ljubljana

Urad predsednika Republike Slovenije

Erjavčeva 17
1000 Ljubljana

ZADEVA: Predlog za podelitev odlikovanja Zdravniški zbornici Slovenije

Spoštovani gospod predsednik Republike Slovenije,

skladno z 11. členom Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije vam posredujemo predlog za podelitev odlikovanja Zdravniški zbornici Slovenije ob 130. obletnici začetkov prve zdravniške zbornice na Slovenskem ter 30. obletnici ponovne vzpostavitve Zdravniške zbornice Slovenije v samostojni Republiki Sloveniji.

OBRAZLOŽITEV:

Zdravniška zbornica Slovenije je kot krovna stanovska organizacija zdravnikov in zobozdravnikov ključno prispevala k razvoju in vlogi zdravništva ter uveljavljanju strokovne avtonomije zdravnikov in zobozdravnikov na slovenskem ozemlju. Takšna uveljavitev samouravnavanja in samoregulacije je bila dodaten motiv za nadgradnjo etičnih vrednot zdravnikov in zobozdravnikov kot temeljnih in odgovornih nosilcev opravljanja zdravstvene dejavnosti. Zbornica organizira podiplomsko usposabljanje zdravnikov, strokovne nadzore s svetovanjem ter vodi register zdravnikov in zdravniških licenc. Ob koncu leta 2021 je zbornica dobila še tri nova javna pooblastila, kar je izjemno priznanje strokovnosti in je zgodovinski dosežek ob skorajšnji 30. obletnici ponovne vzpostavitve slovenske stanovske organizacije v samostojni Sloveniji.

Leta 1892 je Komite Zdravniškega društva za ustanovitev Zdravniške zbornice načrtoval pot k ustanovitvi stanovske organizacije. S pripravljenimi podlagami za ustanovitev so bili pred 130 leti storjeni prvi koraki za ustanovitev Zdravniške zbornice, kar se je v naslednjih letih postopno uresničilo. Vzroki za nastanek so bili stanovska zavest, zastopanje koristi zdravniške prakse in hkrati želja oblasti, da bi se uredili odnosi med zdravniki, oblastjo in družbo. Ustanovljena je bila Zdravniška zbornica za Kranjsko, vanjo so bili vključeni vsi slovensko govoreči zdravniki. Z aktiviranjem so razbremenili Zdravniško društvo. Obravnavali so spore, pritožbe, kazni ter mazaštva. Po izidu novega Zakona o zdravniških zbornicah so se med drugim zavzemali za ustanovitev zdravstvenega ministrstva ter obvezno uvedbo dajanja mnenja kompetentnih oseb s fakultete pred obravnavo zdravnika zaradi strokovne napake. Delovala je ves čas obstoja monarhije do začetka prve svetovne vojne, ko je njeno delovanje zamrlo.

Medvojna Zdravniška zbornica se je konstituirala 1. septembra 1923 na podlagi Uredbe o ustroju Ministrstva za narodno zdravje. Z njo so bili postavljeni temelji za urejanje zdravstvenega poklica. Kot pogoj za opravljanje zdravniškega poklica je bil določen vpis v imenik Zdravniške zbornice, ki je s tem potrjevala, da ima član veljavno diplomu medicinske fakultete in lahko opravlja svoje delo. Disciplinsko sodišče zbornice je imelo pravico, da sodi zdravnikom, ki se pregrešijo ali škodujejo časti in ugledu zdravniškega stanu. Februarja 1924

je začel izhajati prvi časopis slovenskih zdravnikov, Glasilo Zdravniške zbornice za Slovenijo. Z začetkom vojne je delovanje zbornice zamrlo, leta 1946 pa jo je oblast razpustila.

V prelomnih letih od 1988 do 1992, ko je nastajala država Slovenija, so se zdravniki, povezani v Slovensko zdravniško društvo, aktivno zavzeli za ustrežnejšo ureditev vloge zdravniškega stanu ter glasno zahtevali pooblastila za urejanje vprašanj, o katerih lahko kakovostno in odgovorno odloča samo stroka. Ustanovitvi iniciativnega odbora je sledila širša razprava in po 45 letih je zbornica ponovno dobila domovinsko pravico. Njeno ponovno rojstvo je omogočil Zakon o zdravstveni dejavnosti, ki je omogočil prenos določenih administrativnih in disciplinskih javnih funkcij na Zdravniško zbornico.

Na ustanovni skupščini Zdravniške zbornice Slovenije, ki je potekala v veliki dvorani skupščine Republike Slovenije 28. marca 1992, sta bila potrjena Statut zbornice in Poslovnik o delu skupščine. Sprejet je bil osnutek Kodeksa slovenske deontologije kot primerno gradivo za javno razpravo. Slovenija se je s ponovno ustanovitvijo zdravniške zbornice, ki nadaljuje tradicijo predvojne Zdravniške zbornice za Slovenijo, uvrstila med evropske države, ki imajo vse, razen redkih izjem, podobno organizirano zdravništvo. Decembra 1992 je bil sprejet Kodeks medicinske deontologije, izšla je prva številka glasila Zdravniške zbornice Slovenije, Isis.

Zdravniška zbornica Slovenije se je v letih od ustanovitve uveljavila kot pomemben deležnik oblikovanja zdravstvene politike v Sloveniji. Leta 1999 sprejet Zakon o zdravniški službi je zdravnika opredelil kot temeljnega odgovornega nosilca opravljanja zdravstvene dejavnosti. Postavil je tudi temeljne pogoje za poklicno avtonomijo zdravniškega poklica: »Zdravnik je pri sprejemanju strokovnih odločitev neodvisen. Zdravnik svobodno izbere način zdravljenja, ki je v danih okoliščinah najprimernejši.« S postopnim prenosom javnih pooblastil je zbornica dosegla visoko stopnjo samouravnavanja poklica zdravnik in zobozdravnik.

Ob zaključku lanskega leta je potrditev sprememb in dopolnil Zakona o zdravniški službi postavila pomemben mejnik za delovanje stanovske organizacije, ki s tem uresničuje dolgoletna prizadevanja za ureditev težav na več področjih. Zbornica pa je prevzela tri nova javna pooblastila (prenos strokovnih izpitov, uvedba posebnih znanj in prenos preverjanja slovenskega jezika za tuje zdravnike), kar je nov zgodovinski dosežek.

Zdravniška zbornica Slovenije je v sozvočju z drugimi zdravniškimi organizacijami že 130 let nosilec razvoja zdravništva ter ključna stanovska organizacija za uveljavljanje strokovne avtonomije zdravnikov in zobozdravnikov na Slovenskem. Z izpolnjevanjem poslanstva skrbi za visoko strokovno usposobljenost in etičnost ravnanja zdravnikov, ugled in čast zdravniškega poklica ter strokovno in varno obravnavanje pacientov.

S spoštovanjem,

mag. Andrej Bručan, dr. med.

Podpisniki:

2. Drago Jančar, pisatelj	7. prof. dr. Iztok Takač, dr. med.
3. prim. Jelka Reberšek Gorišek, dr. med.	8. prof. dr. Pavel Poredoš, dr. med.
4. prof. dr. Marko Noč, dr. med.	9. dr. Božidar Voljč, dr. med.
5. prof. dr. Alenka Šelih, univ. dipl. prav	10. prof. dr. Igor Švab, dr. med.
6. prof. dr. Ludvik Toplak, univ. dipl. prav.	

(kopija elektronskih podpor predlogu je bila posredovana v hrambo ZZS)